

Economische indicatoren van het CBS

MARKT / CONSUMENTEN / WERKGELEGENHEID

Stemming consument verslechterd

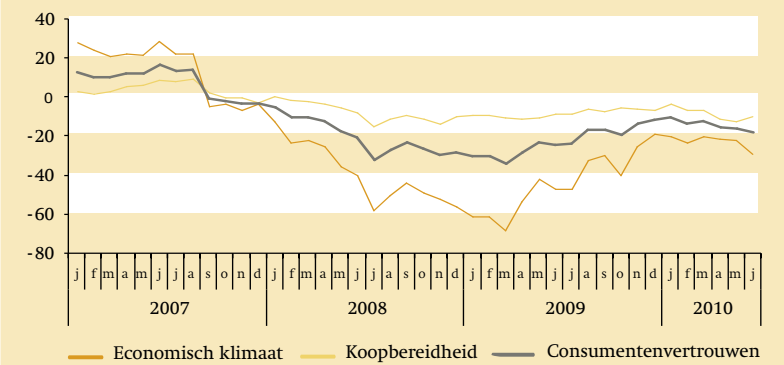
Karin van der Ven

Consumenten zijn de afgelopen maanden pessimistischer geworden. De indicator van het consumentenvertrouwen kwam in juni uit op -18. In maart was het saldo van het percentage positieve en negatieve antwoorden -12. Het consumentenvertrouwen is opgebouwd uit vijf deelvragen: twee over het economisch klimaat en drie over de koopbereidheid. Consumenten waren somberder over de economie. In maart was hun oordeel over het economisch klimaat in de komende 12 maanden nog positief (+7). Daarentegen overheerste in juni het pessimisme (-13).

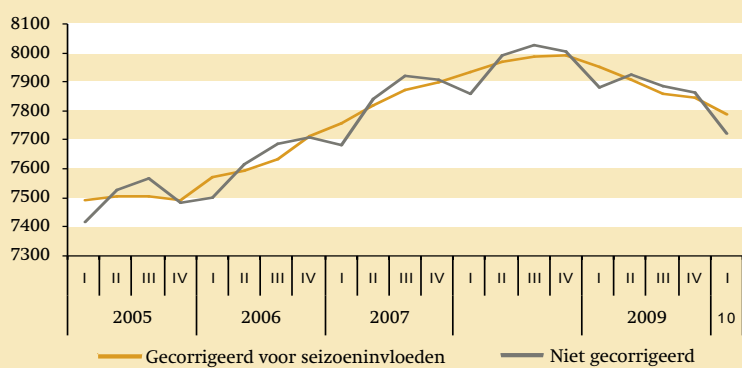
Het oordeel over het economisch klimaat in de afgelopen twaalf maanden was in beide maanden nagenoeg gelijk. De koopbereidheid was in juni lager dan in maart, met -10 tegen -7. Consumenten dachten minder negatief over hun eigen financiële situatie in de afgelopen twaalf maanden. Over de financiën in de komende twaalf maanden waren ze echter somberder. Verder vonden ze de tijd minder gunstig om grote aankopen te doen.

Consumentenvertrouwen

seizoengecorrigeerd (saldo in %)

Banen (x 1.000)

Aanhoudend banenverlies

Job van der Zwan

In het eerste kwartaal van 2010 waren er 156.000 banen van werknemers minder dan in het eerste kwartaal van 2009. Dit is een daling van 2,0 procent. De ontwikkeling van het aantal banen kent een duidelijk seizoenpatroon. Na correctie hiervoor was het aantal banen van werknemers in het eerste kwartaal 56.000 lager dan in het vierde kwartaal van 2009. Dit verlies van banen treedt op bij een licht herstel van de economie. De banenrimp in het eerste kwartaal is groter dan in het voorgaande kwartaal. Daarin gingen namelijk 14.000 banen verloren. Veruit de grootste daling trad op in de zakelijke dienstverlening. Daar nam het aantal banen in een jaar tijd met 106.000 af. Ook in

de industrie, bouw, handel, horeca en transport en bij de financiële instellingen gingen banen verloren. De banenrimp in het bedrijfsleven is overigens beperkt door de deeltijd-WW. Eind maart 2010 waren er 36.000 personen met een uitkering voor deze regeling. De zorg blijft een belangrijke banenmotor met een banengroei van 45.000 vergeleken met het eerste kwartaal van 2009. Ook in de bedrijfstak openbaar bestuur en het onderwijs groeide het aantal banen.

Conjunctuurbeeld iets verbeterd

Karin van der Ven

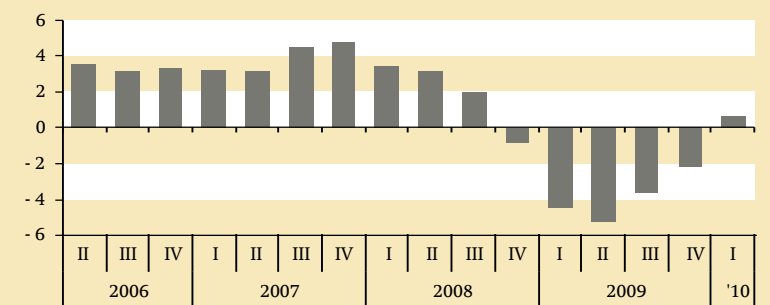
Het conjunctuurbeeld was eind juni iets beter dan eind mei, zo blijkt uit de Conjunctuurklok van het Centraal Bureau voor de Statistiek. De conjunctuurklok geeft een samenhangend beeld van de stand en het verloop van de conjunctuur. De meeste indicatoren in de klok staan in de fase van 'laagconjunctuur'.

De economie groeide in het eerste kwartaal van 2010 met 0,6 procent. Het was de eerste toename na vijf kwartalen met een krimp. De uitvoer is de motor achter het economisch herstel. Deze was bijna 10 procent hoger dan in het eerste kwartaal van 2009. De consumptie door huishoudens was bijna 1 procent lager dan een jaar eerder. In de

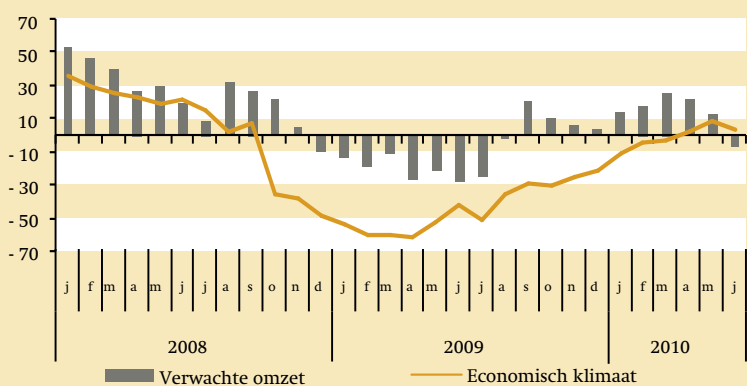
voorgaande kwartalen kromp de consumptie aanzienlijk meer. De afname van de investeringen bleef groot, met bijna 12 procent. Vergeleken met het voorgaande kwartaal groeide de economie in het eerste kwartaal met 0,3 procent.

Economische groei (in %)

BBP, % -volumemutaties t.o.v. hetzelfde kwartaal een jaar eerder

Conjunctuurtest zakelijke dienstverlening saldo oordeel in %

Stemming onder ondernemers verslechterd

Hans Pijpers

Uit de CBS-conjunctuurtest van juni blijkt dat de stemming onder de ondernemers in de zakelijke dienstverlening iets is verslechterd. Voor de komende drie maanden verwachten de ondernemers een omzetsdaling. Het aantal bedrijven dat een daling voorziet, loopt de laatste maanden gestaag op. Per saldo verwacht nu 7 procent van de ondernemers een afname in de komende drie maanden. Over het economisch klimaat zijn de zakelijke dienstverleners nog wel positief, maar minder dan in mei. Per saldo beoordeelt 3 procent het economisch klimaat als gunstig. Voor het derde kwartaal van 2010 wordt een lichte stijging van de

verkoopprijzen verwacht en per saldo wordt er nauwelijks verandering in de werkgelegenheid verwacht.

Industrie verwacht lichte daling investeringen

Rian van Gulijk-Boon en Ron Duijkers

Ondernemers in de industrie verwachten dit jaar 2 procent minder te investeren dan in 2009. Dit blijkt uit een in februari 2010 gehouden onderzoek door het CBS. Vrijwel alle branches in de industrie verwachten een daling van de investeringen in 2010. Het meest negatief zijn de ondernemers in de metaal- en elektrotechnische industrie. Zij voorzien een daling van de investeringen met 13 procent. Ze zijn hiermee overigens wel minder negatief dan in het najaar van 2009. Toen verwachtten deze bedrijven nog een afname van de investeringen in 2010 met 22 procent. Binnen de industrie heeft de metaal- en elektrotechnische industrie als branche het hoogste investeringsniveau, in

2008 bijna 2,4 miljard euro. Ook de ondernemers in de chemische industrie zijn minder pessimistisch dan in het najaar van 2009. Toen verwachtten zij een daling van de investeringen met 16 procent. Nu gaan zij uit van een daling van 1 procent. De bedrijven in de voedings- en genotmiddelenbranche zijn juist wel pessimistischer geworden. Zij verwachten nu 2 procent minder te investeren vergeleken met verleden jaar. In het najaar van 2009 verwachtten deze ondernemers nog 12 procent meer te investeren in 2010. Positief zijn de ondernemers in de aardolie-industrie. Zij verwachten dit jaar 38 procent meer te investeren dan vorig jaar.

Verwachte investeringen in vaste activa in 2010

Verschil in procenten ten opzichte van een jaar eerder

